

Forfatter: Palladius, Peder

Titel: Peder Palladius' Danske Skrifter

Citation: Palladius, Peder: "Peder Palladius' Danske Skrifter", i Palladius, Peder: *Peder Palladius' Danske Skrifter*, udg. af Lis Jacobsen , H.H. Thiele, 1911-1926, s. 304. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-palladius02val-shoot-idm139771559072752.pdf> (tilgået 24. april 2024)

Anvendt udgave: Peder Palladius' Danske Skrifter

VARIANTER.1

S. 291 L. 1. *En Vnderuisning korfelige at Bede*, 1562: *Nogle Bøner/ at bede*

S. 291 L. 7. *Prentet - Klosterstræde* findes hverken i Udg. 1553 eller 1562, men er anført efter Harboes Afskrift. Jfr. Indledning foran S. 287.

S. 293 L. l-S. 294 L. 7 mangler i Udg. 1562.

S. 294 L. 9, S. 295 L. 21, S. 296 L. 21, S. 297 L. 21, S. 298 L. 28, S. 299 L. 22, S. 300 L. 29, S. 301 L. 26. Talbetegnelserne under Overskrifterne mangler i Udg. 1562.

S. 294 L. 17. *huorfaare min*, 1562: *Huorfaare ocsaa min*

S. 294 L. 19. *oc alt*, 1562: *ia oc alt*

S. 294 L. 31. *den/ som*, 1562: *den der*

S. 295 L. 12. *Wdi Christo Jhesu*, 1562: *Wdi Jesu Christo*

S. 295 L. 22. *Kære Gud oc Herre/*, 1562: *Kjere Fader/ Gud oc Herre/*

S. 295 L. 27. *Ja at huad der skeer icke aff Troen*, 1562: *Ja alt huad der skeer wden Tro*

S. 296 L. 7 f. Som Overskrift til de følgende Skriftsprog staar i 1562: *Aff det ny Testamente*.

S. 296 L. 7. *gaff der hen*, 1562: *gaff*

S. 296 L. 23. *at ære dig oc tiene*, 1562: *at ære dig/ oc at tiene*

S. 296 L. 24. *der met*, 1562: *her met*

S. 296 L. 29. *beder ieg dig*, 1562: *Jeg beder dig*

S. 297 L. 11 f. Dette Skriftsprog fra Luc. Ev. staar i Udg. 1562 til sidst (efter Skriftstederne fra det gamle Test.) med Overskrift: *Aff det ny Testamente*. Ogsaa denne Bringen i Orden er et Vidnesbyrd om, at Udg. 1562 er mere ændret end Udg. 1553.

S. 297 L. 16. *Wden HERren - til ende*, 1562-Udg. har Ps. 127 V. l-2 fuldstændigt, i Overensstemmelse med Texten i Biblen 1550, jfr. Indledn. foran S. 288 f.

S. 297 L. 18-19. *Salig -ende*, 1562-Udg. anfører de to første Vers af Salmen fuldstændigt - ordret overensstemmende med Texten i Biblen 1550, undtagen første Linje *Salige er den Mand som frycter Herren*, der svarer til Udg. 1553, = Vulgata *Beatus vir* etc., mens Biblen 1550 har: *Salig er den/ som frycter HERREN* = Luther: *Wol dem/ der den HERRN fürchtet*; jfr. Indledningen foran S. 289.

* - 305

S. 298 L. 3. *mig oc min* "mig og mine"; ligesaa Udg. 1562.

S. 298 L. 22-23. *HERREN - enden. Psalm. 23.*, 1562-Udg. anfører fuldstændigt V. 1-2 og slutter derefter: *etc./ den hele Psalm/ Psalm xxij.*

S. 298 L. 24. *Du - Zion*, 1562-Udg. anfører V. 2, 3 og 5 fuldstændigt, efter Biblen 1550. Kun lyder L. l "*Du loffuis o Gud aff Zion*" ligesom 1553-Bønnebogen, mens Biblen 1550 har: *GVd mand loffuer dig i det stille vdi Zion.*

S. 298 L. 25. *Gud - miskundelig - Psalm 67*, 1562-Udg. anfører V. l-2 fuldstændigt, derefter sluttes: *etc. den hele Psalm/ Psalm. lxxvij.*

S. 298 L. 29. *HERRE*, 1562: *Herre Gud*

S. 299 L. 14. *Frøcte inted/*, 1562: *Frøcte dig intet/*

S. 299 L. 17 i *Salig - til enden*, 1562-Udg. anfører Salmens tre første Vers fuldstændigt, efter Biblen 1550. Første Linje *Salig er den Mand* svarer dog ordret til Texten i Udg. 1553 (=Vulgata *Beatus vir*), mens Biblen har *Salig er den* (= Luther *Wol dem*); jfr. Varianten til S. 297 L. 18.

S. 299 L. 19-20. *Naar ieg - til enden*; 1562-Udg. har fuldstændigt V. 2, 3, 4 efter Biblen 1550; kun første Linje som i 1553-Udg.: *Naar ieg kalder paa dig/ da hører du mig* (efter Vulgata *Cum invocarem, exaudivit me*), mens Biblen har *Bønhør mig/ naar ieg rober* = Luther: *Erhöre mich/ wenn ich ruffe*. Jfr. Indledningen foran S. 289.

S. 300 L. 1. *i mishaab*, 1562: *wdi mishaab*.

S. 300 L.22f. *HERRE - til ende*; 1562-Udg. anfører V. 1-4 fuldstændigt.

S. 300 L. 24. *Jeg opløffter - Psalme*; 1562-Udg. anfører V. 1-4 fuldstændigt.

S. 301 L. 1. *aff sin Veye* [Jydskhed]; 1562-Udg. *at siu Veyen* [!].

S. 301 L. 7. *oc ey heller offueruinde mig* mangler i 1562-Udg.

S. 301 L. 22-23. *Huo der Boer - til enden*; 1562-Udg. har V. 1-4 fuldstændigt, efter Biblen 1550, derefter: *etc. den hele Psalm*. Første Linje svarer som i de øvrige Salmecitater til Texten i Bønnebogen 1553: *Huo der boer vnder den Høystis beskermelse* (= Vulgata: *Qui habitat in adjutorio Altissimi*); Biblen 1550: *DEn som sider etc.* (= Luther: *Wer vnter den Schirm des Hohesten sitzt*).

S. 302 L. 20-21. *Jeg vil siunge - til enden*; 1562-Udg. har V. 1-4 fuldstændigt, efter Biblen 1550; ogsaa første Linje, der vanskeligt kunde skilles fra det følgende, er her bragt i 306 Overcnstømmelse med Bibeltexten: *Jeg vil siunge om naade oc om Ret / oc sige dig loff Herre* = *Von Gnade vnd Recht wil ich singen/ Vnd dir HERR lobsagen*; mens 1553-Udg.s *Jeg vil siunge miskundelighed oc dom faar dig HERRE* gengiver Vulgata's Text: *Misericordiam et iudicium cantabo tibi, Domine*.

S. 302 L. 22. *Wden HERren - Psalme*. som S. 297 L. 16 anføres i 1562-Udg. Salmens to første Vers fuldstændigt.

S. 303 L. 1-13 mangler i 1562-Udgaven. Her følger derimod, som omtalt i Indledningen foran S. 287, efter 8. Bøn en Taksigelse, Bl. E8r-E5v, hvormed Skriftet slutter. Da den udgør en Del af Palladius' Skrift i 1562-Udg., skal den anføres fuldstændigt:

En Taksigelse til Gud/ for alle hans gode gaffuer oc pelgierninger. ||

OAlmectige euige Gud kiere Himmelske Fader/ du som met din kiere Søn vor HErre JEsu Christo oc den Hellig Aand/ est en sand Gud/ Du som est Denlig oc din godhed varer euindelige/ Du begerer io intet andet aff oss/ end at wi skulle vere dig Tacknemelige/ for alle dine velgierninger/ baade Legemlige oc Aandelige/ Oc der imod hader/ Foracter oc straffer du intet hardere end den skendelige Wtacknemelighed. Wi tacke dig der faare/ O kiere Fader aff alt vort Hierte/ at du haffuer oss aff blote Haade oc Miskundhed/ (foruthan al vor fortienste oc Gierninger) saa mildelige beaffuit/ met din Hellige || velsignelfe/ baabe til Liff oc Sied/ Oc at du end nu saa veldelige beuarer oss for den lede Dieffuels oc Verdens list/ anslag oc Tiranni. Wi bede dig/ formedelst JEsu Christum vor HErre/ at du vilt giffue oss din Hellig Aand/ at hand met sin Hellige naade oc gaffuer stedse maa vere hoss oss/ paa det wi kunde i en sand Tro/ Kierlighed/ Bøn/ Taksigelse oc andre Christelige gerninger oc bygder bestandige bliffue ind til vor siste endelygt. Wi bede dig ocsaa O kiere Himmelske Fader/ at du vilt affuere/ styre oc fontecte den onde Aand Dieffuelen/ Verden oc vort egit Kiød/ at wi icke formedelst dem bliffue || forførde i vantro/ wtacknemelighed oc andre wdygder oc laster. Men at wi i oc igennem den Hellig Aand mue gjøre dig loff oc taksigelsis Offer i alle vøre dager/ formedelst Jesu Christum din kiere Søn/ som met dig i den hellig Aands enighed leffuer oc regnerer/ en sand Gud fra euighed til euighed/ Amen.

Der suarer Gud saa til igen.

forteris lige som Ho/ Estaie Ij. [12.]

Frøctte intet/ Thi de ere flere som ere hoss oss/ end de som ere hoss dem/ Kongernis || anden Bog/ vj. Capitel. [16.]

307

Du seer io/ Thi du skuer den elendighed oc iammer/ Det staar i dine hender/ De fattige befale dig det/ Du est de Faderløsis Hielpere. Psalm. x. [14.]

Sandelige/ sandelige/ Jeg siger eder/ Der som i bede Faderen om noget i mit Naffn/ da skal hand giffue eder det/ Johan. xvj. [23.]

Lige som nu focdømelse er kommen offuer alle Menniske/ formedelst it Menniskis synd/ Saa er oc Liffsens retferdighed kommen offuer alle Menniske/ for den enis Retferdighed/ Roma. v. [18.]

Der til er Guds Søn obenbaret/ at hand skulde forstyre Dieffuelens gierninger/ j. Johannis iij. [8.] ||

Gud skal frelse min Sjel aff Heluedis vold/ Thi hand haffuer anammet mig/ Psal. xlix: [16.]

Frycte dig icke/ Thi ieg frelste dig/ Jeg kallede dig ved dit Naffn/ Du est min/ Thi naar du gaar igennem Vandet/ da vil ieg vere hoss dig/ at Strømene skulle icke druckne dig/ Oc om du gaar i Ilden/ da skalt du icke brende dig/ oc Luen skal icke optende dig. Thi ieg er HERREN din Gud/ den Hellige i Israel/ din Frelsere/ Esaie xliij. [1.-3.] Gud vere Loff.

At Forfatteren ikke er Palladius, kan man for det første slutte af, at Taksigelsen ikke findes i 1553-Bønnebogen, men desuden af, at *alle* Skriftstederne i Taksigelsen er afskrevet efter Biblen 1550 ligesom Salmever *tilføjelserne* i 1562-Bønnebogen - i Modsætning til de oprindelige Citater. Slutningen maa derfor skyldes den anonyme Udgiver. Han synes at være skaansk at dømme efter Former som *foruthan*, Plur. *dager*, til hvilke ingen Parallel findes i den fra Palladius stammende Text.